

Disponent Gustaf Fredrik Lyberg (1897–1976), gift 1943 med Ebba Siri Ingeborg Ljungfeldt (1907–1991), var för Svenska Granitindustribolagets räkning under många år ansvarig för verksamheten i Sölvesborg. Han var son till provisor Gustaf Wilhelm Petersson, född i Jönköping 1854, och Helena Lyberg, född i Krogstorp 1858. Gustaf Fredrik tog sig senare moderns efternamn som sitt eget.

Gustaf Lyberg engagerade sig vid sidan av sitt yrkesliv i hög grad i lokalhistoriska frågor. Han var under många år aktiv i Sölvesborgs och Listers Fornminnesförening. Till stadens 500-årsjubileum 1945 färdigställde han efter noggrann egen forskning ett antal släktavlor över äldre sölvesborgsfamiljer med text och samtida porträtt.

Efter att ha presenterats på jubileumsutställningen visas numera dessa permanent på Sölvesborgs museum. Lyberg var dessutom en förhållandevis skicklig tecknare, varav ett antal arbeten av hans hand finns i Fornminnesföreningens samlingar.

Företaget grundades 1896. Sedan 1913 påbörjade bolaget även granitförädling i Sölvesborg genom att uppföra ett stensliperi i Skanslyckan i Falkvik. Man önskade härigenom komma närmre en lämplig exporthamn. Tillverkningen här omfattade huvudsakligen gravstenar samt byggnadsarbeten i olika granitsorter, varvid råblocken söndersågades i ramsågar för att sedan vidareförädlas för avsedda ändamål.

Bolagets förnämsta råmaterial var den i de flesta europeiska och transmarina länderna kända exklusiva "svarta graniten", diabasen, som bröts i företagets egna stenbrott bl.a. i Gylsboda några kilometer söder om Lönsboda. Härifrån kunde de mäktiga råblocken genom järnvägen mellan Älmhult och Sölvesborg, som öppnades för trafik 1901, effektivt transporteras till utskeppningsorten. Den röda graniten bröt man i företagets egna stenbrott på ostkusten eller i Norge.

*Teckning av Gustaf Lyberg 1928.
I Sölvesborgs och Listers fornminnes-
förenings samlingar*

Gylsboda, där Svenska Granitindustriaktiebolaget med början på 1890-talet bröt diabas i detta stenbrott – dåtidens i sitt slag äldsta och mest betydande i Sverige. Stenbrytningens speciella miljö på denna plats speglas i Harry Martinssons roman "Nässlorna blommar". I fonden syns ortens gamla transformatorstation.

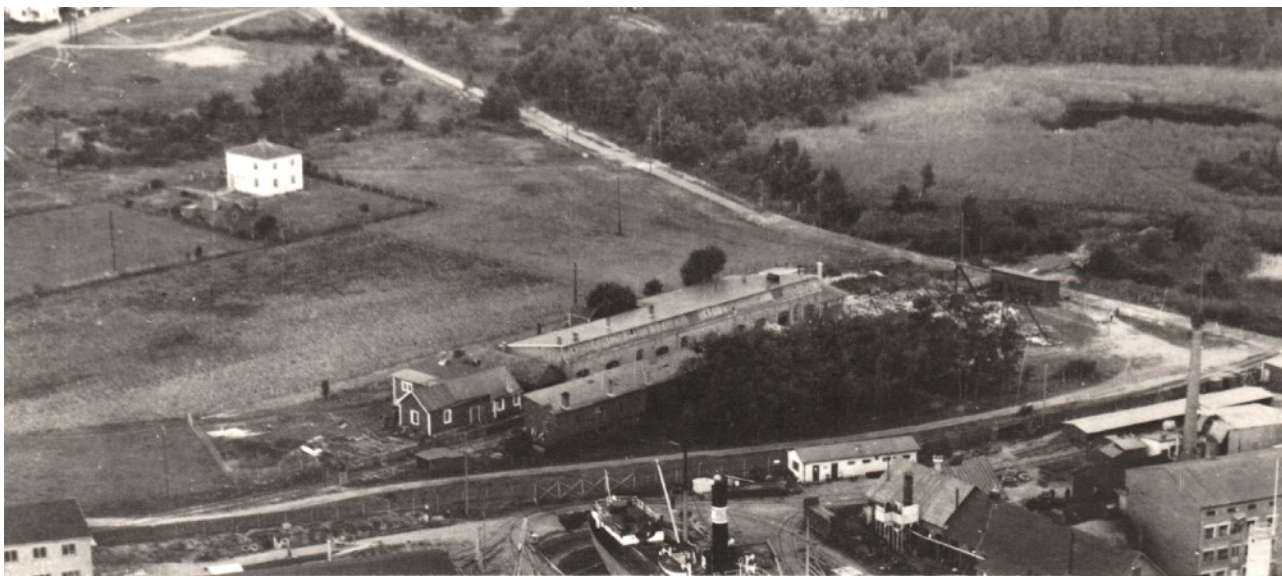
Svenska Granitindustri AB:s stenbrott i Gylsboda på 1890-talet. Vid normal drift arbetade här omkring 400 personer.

Ett tidstypiskt stenbrott i det nordostskånska granitstenriket.

Mäktiga, massiva råblock av den svarta graniten redo för vidareförädling.

Utsikt över Furubodaslätten. Nederst i bilden skymtar varvets torrdocka. Därövanför Svenska Granitindustriaktiebolagets anläggning. I det vita funkishuset växte Per Eriksson upp, sedermera bl.a. rektor för Blekinge Tekniska Högskola och Lunds universitet.

Bilden härunder visar verkstadslokaler och gårdsplanen hos Svenska Granitindustriaktiebolaget.

Stående, från vänster:

1. Gravören Erik Pettersson, 2. stenhuggaren Arthur Lyberg, 3. stensågaren Birger Ideby, 4. stenhuggaren Karl Olsson, 5. stenhuggaren Edvin Rosenberg, 6. stensliparen Emil Svensson, 7. stenhuggaren Karl Olsson, 8. gravören Albert Pettersson, 9. stensliparen Otto Svensson, 10. sågaren August Håkansson, 11. stensliparen Oscar Svensson, 12. förgyllaren Georg Ingemansson.

Sittande, från vänster:

13. stenhuggaren Hjalmar Nilsson, 14. snickaren Åke Svensson, 15. smeden Albert Jönsson, 16. skulptören Emil Larsson, 17. disp. Gustaf Lyberg, 18. kontoristen Bo Ekström, 19. sågaren Bernt Johansson, 20. stensliparen Herman Pettersson, 21. dagsverkaren Arthur Nordström.